

загальмованості», тимчасової нездатності надихнутися й створити нову роботу. У такій ситуації прагнення «позичити» будь-чию добре написану прозу може стати непереборним. Зрештою, наявність декількох чужих рядків тексту ні в якому випадку не впливає на вірогідність даних, але ж це – найголовніше (Yilmaz I. Plagiarism // Nature 2007 – 449 – p. 658.).

До того ж, оскільки не існує універсального, погодженого та застосовуваного визначення плагіату з погляду того, скільки слів підряд можна скопіювати без зазначення їхнього джерела, хто скаже, що не можна привласнити добре написані одне-два речення, які витончено пояснюють дуже складний процес або явище. З інших міркувань, таке незначне «запозичення», мабуть, навіть схвалюється. Наприклад, при описі високотехнічної методології та/або процесу, які звичайно використовуються нашими колегами, існує певний ризик того, що навіть мінімальна зміна в доборі слів може привести до невеликої помилки в інтерпретації методів або процедур, а така ймовірність надзвичайно небажана (Roig M. Re-using text from one's own previously published papers: an exploratory study of potential self-plagiarism // Psychol Rep 2005 – 97:43-p. 9.).

В академічних колах усього світу плагіат є «наболілим» питанням. Усе більше студентів у вищих навчальних закладах прибігає до плагіату при виконанні завдань, розв'язуванні задач і написанні науково-дослідних робіт. Фактично створено багато веб-сайтів для задоволення цієї потреби. Науково-дослідні роботи доступні безкоштовно або за плату он-лайн. Незважаючи на те, що студентів цілком достатньо застерігають від плагіату, як письмово, так і усно, ставки плагіату скоріше збільшуються, ніж зменшуються. Після вступу до вищого навчального закладу, студентові роз'ясняється поняття плагіату. У колишні часи він називався копіюванням. Сьогодні це явище відоме як плагіат. Акт плагіату, навмисний або ненавмисний, може привести до серйозного покарання, аж до відрахування з навчального закладу. У найкращому разі студентові просто знижується оцінка з відповідного предмета. Незважаючи на суворі попередження, випадки плагіату, очевидно, стають численнішими.

Бігняк О. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права*

ПОНЯТТЯ САМОЗАХИСТУ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

З розвитком корпоративних відносин актуальною стає проблема захисту корпоративних прав, обрання ефективного механізму попередження та захисту від порушень у даній сфері. Поряд з юрисдикційними формами захисту корпоративних прав існує неюрисдикційна форма захисту, до якого відноситься і самозахист – направлений на відновлення порушених

елементів правового статусу учасників корпоративних відносин, а також усунення загрози їх порушення без звернення до судових та інших уповноважених органів.

Питання особливостей самозахисту корпоративних прав способів, що використовуються для захисту корпоративних прав та корпоративних інтересів, порядку їх здійснення залишаються актуальними та дискусійними на сторінках наукової літератури.

Враховуючи, що в літературі домінує позиція, що окремим майновим правом є корпоративне право, хоча ми підтримуємо позицію щодо комплексної складової корпоративних прав, що включає як майнові, так і немайнові права, потреба виникає в з'ясуванні питання захисту корпоративних прав, що мають відмінності від захисту речових та зобов'язальних прав, а особливо щодо такої матеріально-правової форми, як самозахист.

Незважаючи на закріплення в статті 19 ЦК України права особи на самозахист, слід зазначити що, законодавство не містить поняття самозахисту прав, залишається не розкрита сутність самозахисту прав у договірних відносинах, право на самозахист визначено лише у загальних рисах, що ускладнює практичне застосування самозахисту з причини його частого змішування з неправомірними діями особи, що порушують права і інтереси інших учасників корпоративних правовідносин.

У літературі (Курбанов Г. С. Юридическая природа и содержание института обстоятельств, устраниющих общественную опасность и противоправность деяния/ Г. Курбанов. – Баку, 1988. – 659 с.), достатньо обґрунтовано була запропонована ідея існування в структурі права особливого роду ланок (субінститутів), що є проміжним ступенем між асоціаціями норм і правовим інститутом. Представляється, що вказана структура найточніше відображає співвідношення самозахисту і захисту цивільних прав, а також її внутрішню систему.

Таким чином, самозахист представляє собою субінститут цивільного права, а інститут захисту суб'єктивних прав, згідно вказаному підходу, є складний інститут, оскільки до його складу входять відносно відособлені субінститути (самозахист, адміністративний порядок захисту порушених прав і тому подібне).

У юридичній літературі природа самозахисту розглядається і з позиції її місця в системі цивільно-правових засобів. При цьому, зустрічаються точки зору на співвідношення окремих засобів захисту, що взаємно виключають один одного.

У цивілістичній літературі самозахист характеризується, тим що:

– самозахист здійснюється, коли порушення суб'єктивного права вже відбулося та продовжується, або (в ряді випадків) проти наявного замаху на права та інтереси правомочної особи (наприклад, необхідна оборона);

– умови (обставини місця і часу) виключають у даний момент можливість звернення за захистом до державних компетентних органів, або, хоч і не виключають звернення за судовим захистом, особа, права якої порушені «діє на свій розсуд і в своєму інтересі», обираючи більш оперативні міри, «засоби швидкого й відчутного для порушника реагування»;

– самозахист здійснюється перш за все силою самого суб'єкта, чие право порушене, що не виключає допомоги й сприяння в здійсненні захисту з боку інших фізичних, або участі юридичних осіб;

– самозахист не повинен виходити за межі дій, необхідних для запобігання порушенню, і має бути спів мірним порушенню за своїми способами (в іншому випадку він може стати самоуправством або виступати перевищенням меж необхідної оборони) (Актуальные проблемы гражданского права. Сборник статей. Вып. 1 / Под ред. и со вступ. ст.: Брагинский М. И. – М.: Статут, 1999. – 464 с).

Отже, самозахист корпоративних прав є альтернативною формою захисту матеріально-правового порядку, який в силу сутності корпоративних прав полягає у можливості особи у разі порушення, виникнення загрози такого порушення застосувати заходи, які не заборонені діючим законодавством та які спрямовані на припинення порушення або ліквідацію його наслідків.

Взагалі законодавством не обмежене число способів самозахисту, які можуть бути застосовані у разі захисту корпоративного інтересу. Слід вважати, що вони можуть застосовуватися як окремо, так і в комплексі, поєднуючи захист прав корпорації та захист інтересів учасників, але лише з дотриманням умов їх правомірної реалізації.

У цілях забезпечення правового захисту суб'єктів (носіїв) корпоративних прав, ефективної реалізації права на самозахист, слід визначити умови правомірності його реалізації. Їх вироблення має особливе значення, оскільки відсутність хоча б одного з них свідчить про неправомірність дій здійснюваних особою в цілях самозахисту (Про проведення Всеукраїнського науково-практичного семінару «Охорона корпоративних прав. – Архів. – 2012. – № 5. Електронний ресурс. Режим доступу//<http://www.journal.yurpayintel.com.ua/>).

На нашу думку, необхідно виділити наступні умови правомірності реалізації права на самозахист корпоративних прав: 1) особа може самотійно захищати тільки своє корпоративне право, набуття якого відбувається безпосередньо від корпорації або від учасників корпорації; 2) шкода, заподіяна реалізацією права за самозахист, не повинна явно не відповідати реальній або можливій шкоді, спричиненій порушенням; 3) способи самозахисту не повинні виходити за межі дій, необхідних для їх реалізації.

Самозахист корпоративних прав спрямований на забезпечення повної їх реалізації, на поновлення належних корпоративних прав, здійсню-

ється суб'єктом (носієм) цих прав, що включає в себе кілька можливостей особи, які передбачені законом та установчими документами.

Основною функцією самозахисту є в першу чергу захист корпоративних прав та інтересів від порушення – правоохоронна функція. Окремі способи самозахисту можуть виконувати і інші функції, похідні від основної. На наш погляд, доцільно виділити лише деякі, найбільш загальні з них. Так, наприклад, як: превентивну (попереджувальну); присічну (що полягає в припиненні порушення); функцію забезпечення належного виконання зобов'язань, забезпечення недоторканості права; гарантійну; відновну та ін.

Застосування самозахисту порівнюючи з іншими формами захисту, у більшості випадків є ефективним та дієвим, що може застосовуватися як до застосування юрисдикційного захисту, так і під час або після його вжиття. Способи захисту у зобов'язальних та речових відносин, не можуть бути застосовувані в разі самозахисту корпоративних прав та інтересів у зв'язку з правовим положенням їх носіїв та особливість корпоративних відносин. Загальні межі реалізації права на самозахист корпоративних прав визначаються суб'єктним складом корпоративних відносин; правомірністю дій; виключними способами самозахисту, притаманними лише в разі порушення корпоративних прав та інтересів; функціональною спрямованістю.

Орлов В. В.

Криворізький факультет

*Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат
державного управління, доцент*

Рябченко І. В.

Криворізький факультет

*Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат
державного управління, доцент*

ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ СТАНДАРТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ЦИФРОВІЙ СФЕРІ В УМОВАХ УКРАЇНИ

Початок третього тисячоліття засвідчив необхідність впровадження правових механізмів регламентації новітніх досягнень в усіх сферах людського життя. Актуальність даної проблеми зумовлена тим, що стрімкий розвиток досягнень у цифровій сфері випереджає процес розробки міжнародних і національних правових стандартів в даній сфері (Арданов О. Розвиток партнерства для подолання цифрового піратства у мережі Інтернет / О. Арданов // Інтелектуальна власність – № 8. – 2010. – С. 20-30).

Тому, аналіз нових міжнародних стандартів у галузі регулювання відносин інтелектуальної власності у цифровій сфері та виявлення мож-